

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

на тему: **«Комплексна оцінка резервів підвищення прибутку підприємства»(на прикладі ПП “Дід Василь”)**

Виконавець:

Студента 45 групи

Факультету ЕУП

Абрамов Михайло Нісонович

Науковий керівник:

к.е.н., викладач Пудичева Г.О.

Одеса-2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність та значення прибутку підприємства.....	6
1.2. Види прибутку підприємства.....	14
1.3. Процес формування та розподілу прибутку на підприємстві	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ПП «ДІД ВАСИЛЬ»	28
2.1. Характеристика діяльності ПП «Дід Василь».....	28
2.2. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПП «Дід Василь»	33
2.3. Виявлення резервів зростання прибутку ПП «Дід Василь»	44
РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ ЩОДО ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА ..	54
3.1. Шляхи зростання прибутку.....	54
3.2. Розробка заходів зі зростання прибутку ПП «Дід Василь»	61
3.3. Оцінка ефективності заходів зі зростання прибутку ПП «Дід Василь».....	70
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79

ВСТУП

Актуальність дослідження. Становлення та розвиток ринкової економіки вимагають теоретичного переосмислення економічних явищ, процесів і результатів. Значною мірою адаптація підприємств до змін зовнішнього та внутрішнього середовища визначається фінансовими результатами їх функціонування, зокрема, формуванням прибутку, що є основним підсумковим показником результативності господарської діяльності підприємства.

Основною метою підприємницької діяльності є отримання прибутку, оскільки прибуток – це один з найбільш важливих показників результатів господарської діяльності підприємств і підприємців. Тому з'ясування сутності прибутку, його джерел формування та раціонального розподілу має важливе значення для розвитку економіки, як на мікро- так і на макрорівні. Прибуток - найважливіший оціночний показник діяльності підприємства, джерело матеріального добробуту підприємства і його працівників, держави в цілому.

В умовах ринкової економіки фінансові ресурси вкладаються в будь-яку діяльність за критерієм максимального прибутку. Через це рентабельність або, інакше кажучи, ефективність використання капіталу, відіграє важливу роль при визначенні фінансових результатів роботи підприємства. Адже менеджери та власник капіталу підприємства повинні завжди проводити оцінку будь-якого рішення у сфері управління коштами за допомогою порівняння витрат з прибутком. Важливим моментом також є те, що фінансові ресурси обмежені, а одержаний прибуток – це важливий фінансовий ресурс, який дозволяє знову вкладати кошти та отримувати нові прибутки. Значимість прибутку та проблеми пошуку резервів його підвищення для підприємств є актуальними питаннями сьогодення.

Визначення сутності прибутку, а також шляхів його зростання неможливе без дослідження наукових концепцій та теорій прибутку. Вивченням теорії і практики використання та формування прибутку

підприємств займалися такі вчені-економісти, як А. Бабо, К. Маркс, Ф. Найт, Д. Рікардо, П. Самуельсон, А. Сміт, Й. Шумпетер, Е. Чемберлен, Дж. Хікс, І.А. Бланк, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Покропивний, С.В. Мочерний, А.М. Поддєрьогін, Ю.С. Цал-Цалко та інші. Значний внесок у розв'язання проблем формування доходів підприємств, пошук шляхів оцінки та обґрунтування пропозицій щодо підвищення економічної прибутковості здійснили такі дослідники, як В.А. Андрєєва, М.М. Бойко, Я.Я. Дяченко, А.І Карпук, С.О Мельник, М.А Степаненко. Питання управління прибутком досліджували І.А. Бланк, І.К. Балабанов, Л.В. Бадалов, Б.В. Данилишин, С.Р. Дорогунцов, Р. Фатхутдінов, І.М. Кац, М.К. Коробов, Л.А. Лігоненко, А.Р. Мазаракі, А.В. Маршалова, Л.Р. Омелянович, Р.В. Солоу, А.С. Садеков, Р.В. Сайфулін, О.М. Стоянов, Н.В. Чумаченко та ін. Проте вивчення наукових робіт і практика господарської діяльності свідчать про те, що досі дискусійними є безліч принципово важливих питань, пов'язаних з фінансовим результатом підприємств, які потребують істотного вдосконалення.

Тому, **метою** роботи є дослідження резервів підвищення прибутку підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити такі **завдання**:

- 1) визначити сутність та значення прибутку підприємства;
 - 2) розглянути види прибутку підприємства;
 - 3) описати процес формування та розподілу прибутку на підприємстві;
 - 4) охарактеризувати господарську діяльність ПП «Дід Василь»;
 - 5) провести аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПП «Дід Василь»;
 - 6) виявити резерви зростання прибутку ПП «Дід Василь»;
 - 7) обґрунтувати шляхи зростання прибутку ПП «Дід Василь»;
 - 8) розробити заходи зі зростання прибутку ПП «Дід Василь»;
 - 9) оцінити ефективність заходів зі зростання прибутку ПП «Дід Василь».
- Об'єктом** дослідження в роботі є процес підвищення прибутку

підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні засади пошуку резервів підвищення прибутку підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою для написання випускної роботи стали такі загальнонаукові методи: методи термінологічного та порівняльного аналізу (під час визначення сутності та видів прибутку, механізму його формування та розподілу); статистичний метод, методи горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу (під час аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства та його прибутковості); факторний аналіз (під час виявлення резервів зростання прибутку); метод наукової абстракції (під час розробки заходів щодо зростання прибутку підприємства), метод узагальнення (при підведенні підсумків дослідження).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, монографічні дослідження і наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів; статистичні матеріали підприємства; аналітичні доповіді; електронні ресурси світової мережі Internet.

Структура роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаної літератури

ВИСНОВКИ

Отже, підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки.

1. Прибуток - це загальноекономічна категорія. Він являє собою частину доходу конкретного діючого підприємства, отриманого під впливом внутрішнього і зовнішнього середовища та рівня розвитку підприємництва, є різницею між доходами, які були отримані від усіх видів діяльності, і витратами підприємства, що були понесені у процесі отримання цих доходів, і використовується для здійснення процесу розширеного відтворення та задоволення інтересів власників підприємства, працівників, інвесторів і держави. В умовах ринкової економіки економічна роль прибутку виявляється в таких рисах: є головною метою підприємницької діяльності й основним спонукальним елементом для ведення господарської діяльності; слугує основним критерієм оцінки ефективності діяльності підприємства; виступає захисним механізмом від загрози банкрутства; є головним джерелом зростання вартості ринкового підприємства та активів; є основним економічним важелем під час формування надходжень до бюджету країни; створює передумови для економічного розвитку суспільства загалом.

2. При розгляді підходів до класифікації видів прибутку встановлено, що на сьогодні в довідковій, науковій літературі та законодавчих актах відсутній єдиний підхід до класифікації прибутку. Розрізняють прибуток від реалізації продукції, балансовий прибуток, операційний прибуток, прибуток від звичайної діяльності та чистий прибуток.

3. Формування прибутку - це отримання певного фінансового результату суб'єкта підприємницької діяльності, який здійснює виробничу, комерційну, науково-дослідницьку та іншу діяльність. Розподіл прибутку - це процес формування напрямів, на які він в майбутньому буде використаний, відповідно до цілей і задач, які ставить перед собою підприємство у своєму розвитку. Порядок та напрями розподілу прибутку визначає власник підприємства або уповноважений ним орган згідно із статутом та чинним

законодавством.

4. Компанія «Дід Василь» є одним із важливих українських підприємств на ринку фасованих круп. Підприємство надає послуги обробки, фасування і упаковки продуктів харчування. Незважаючи на високий рівень конкуренції, на сьогоднішній день розглянуте підприємство перебуває в стадії життєвого циклу – розвиток. Це викликано, у першу чергу, наявністю попиту на продукцію і, отже, високими обсягами продажу.

5. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПП «Дід Василь» показав, що відбулося розширення діяльності підприємства протягом 2017-2018 років у порівнянні до 2016 року. Аналіз платоспроможності показав, що в 2016 році підприємство було ліквідним та платоспроможним, за два роки рівень платоспроможності значно знизився. Всі показники фінансової стійкості ПП «Дід Василь» мають негативну динаміку у часі за останні два роки. Підприємство фінансово нестійке, залежить від зовнішніх джерел фінансування, і за останні два роки ця залежність посилилася. В динаміці відбувається поступове зростання сум власних оборотних коштів. Продуктивність праці на підприємстві щороку зростає. Аналіз прибутку показав, що в динаміці за всіма показниками прибутковості відбулося зниження в 2017 році та зростання в 2018 році. На кінець досліджуваного періоду підприємство отримало чистий прибуток в розмірі 189,7 тис. грн. Основним та єдиним джерелом формування доходів протягом всього досліджуваного періоду є дохід від реалізації продукції. Чистий прибуток в 2016 році в майже рівних долях було розподілено до фондів споживання та накопичення – відповідно 55% та 40%. В 2017-2018 роках чистий прибуток у більшій мірі використано на споживання (60%). Резервний фонд становить лише 5% чистого прибутку. Максимальні рівні рентабельності зафіксовано в 2016 році. В 2018 році всі показники знизилися у порівнянні як до 2017, так і 2016 року. В цілому всі значення рентабельності підприємства мають достатні значення на протязі 2016-2018 років, що свідчить про ефективність господарської діяльності підприємства. Але якщо проаналізувати динаміку, то

на кінець періоду рівень ефективності роботи підприємства знизився.

6. Дослідження резервів підвищення прибутку ПП «Дід Василь» показало, що в 2017 р. зменшення рівня рентабельності спричинило значне скорочення валового прибутку. В 2018 р. позитивний вплив на збільшення валового прибутку надало як зростання чистого доходу, так і зростання чистої рентабельності. Відповідно ці чинники є основними резервами зростання валового прибутку підприємства. Необхідно відзначити, що збільшення прибутку ПП «Дід Василь» можливе за рахунок: нарощення обсягів виробництва; здійснення заходів щодо підвищення продуктивності праці; зменшення рівня поточних витрат; кваліфікованого здійснення цінової політики; грамотної побудови ділових відносин з постачальниками, посередниками, покупцями; покращення системи маркетингу; удосконалення якості виробництва; постійного проведення аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів.

7. Рекомендованими шляхами збільшення прибутку ПП «Дід Василь» є: нарощення обсягів виробничої діяльності; поліпшення якості продукції; продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду; зниження собівартості за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей, робочої сили і робочого часу; диверсифікація напрямів господарської діяльності; постійне проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів; грамотна побудова договірних відносин із постачальниками, посередниками, покупцями та ін.

8. В роботі розроблені стратегічні заходи зростання прибутку ПП «Дід Василь». Так, запропонована зміна організаційної структури шляхом введення посади маркетолога, основними завданнями якого стануть: забезпечення ринкової орієнтації діяльності підприємства; збір, обробка і аналіз інформації про ринок, вивчення потреб і попиту; проведення активної комунікаційної, розподільної і збутової політики та ін. Другий захід щодо підвищення прибутковості ПП «Дід Василь» – це залучення додаткових споживачів та

розширення ринків збуту за рахунок участі підприємства у спеціалізованих виставках. Підприємству рекомендовано взяти участь у ІХ Міжнародній виставці інноваційних рішень в зерновому господарстві «Зернові технології 2019». ПП «Дід Василь» запропоновано розмістити рекламу в спеціалізованих виданнях, а також випускати добре оформлені рекламні буклети з інформацією про підприємство та якісні відмінності його продукції. Одним із заходів підвищення рівня прибутку ПП «Дід Василь» є створення сайту підприємства. Останній захід підвищення прибутковості ПП «Дід Василь» - це поліпшення використання та оновлення основних фондів і виробничих потужностей. Підприємству запропоновано придбати автомат для фасовки круп з електронно-ваговим дозатором.

9. Оцінка ефективності заходів зі зростання прибутку ПП «Дід Василь» показала, що через 5 років реалізації запропонованих заходів підприємство отримає чистий приведений прибуток у розмірі 419027 грн. Термін окупності проекту складає 3,3 роки. Таким чином, можна зробити висновок про те, що заходи зі зростання прибутку ПП «Дід Василь» є ефективними, а значить їх доцільно впроваджувати в практичну діяльність підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азрилиян А. Н. Большой экономический словарь / А. Н. Азрилиян. - М.: Институт новой экономики, 2014. - 1472 с.
2. Амосов А.И. Экономическая теория: учеб пособие. / А. И. Амосов, С. С. Ильин, А. И. Архипов, А. К. Большаков. – М.: ТК Велби, 2012. – 608 с.
3. Арбузов С.Г. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов. - К.: Знання, 2011. – 504 с.
4. Берсенев М.А. Теоретико-методологические подходы к определению экономической сущности прибыли / М.А. Берсенев // Экономические исследования и разработки. – 2018. - №4. – С. 169-175.
5. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навчальний посібник / О.Г. Біла. – Львів: Магнолія, 2013. – 383 с.
6. Бланк І.О. Управління прибутком / І.О. Бланк. – К.: Ніка-центр, 2013. – 354 с.
7. Блонська В. І. Вдосконалення системи управління розподілом та використанням прибутку підприємства / В.І. Блонська, П.П. Адамович // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.7. – С. 91–96.
8. Бойчик І.М. Економіка підприємства / І.М. Бойчик, П.С. Харів, М.І. Хопчан. – К.: Каравела, 2014. – 309 с.
9. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник / Н.М. Бондар – К.: Видавництво А.С.К., 2014. – 400 с.
10. Бородіна Є.В. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Є.В. Бородіна. - К.: Либідь, 2012. -324 с.
11. Буряковський В.В. Фінанси підприємств: навчальний посібник / В.В. Буряковський. - Дніпропетровськ: Пороги, 2012. - 122 с.
12. Волошин В.В. Справочник экономиста-международника / В.В. Волошин, А.Н. Филоненко, С.Н. Березовенко. – К.: Либра, 2010. – 399 с.
13. Вудвуд В.В. Забезпечення прибуткової діяльності підприємств молочної промисловості / В.В. Вудвуд // Теоретичні та прикладні аспекти

- підвищення конкурентоспроможності підприємств: колективна монографія. - Дніпропетровськ: «Герда», 2013. – С.70-78.
14. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 488 с.
15. Грязнов А. Г. Финансово-кредитный энциклопедический словарь / А. Г. Грязнов. - М.: Финансы и статистика, 2007. - 1168 с.
16. Гуторова О.О. Поняття та сутність, роль і значення прибутковості сільськогосподарських підприємств / О.О. Гуторова, Р.А. Гадяцький // Вісник ХНТУСГ ім. П. Василенка. – 2012. – №126. – С. 124-130.
17. Данилюк М.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / М.О. Данилюк. - К.: ЦНП, 2011. - 204 с.
18. Денисенко Л. О. Шляхи поліпшення процесу управління прибутком на підприємстві / Л. О. Денисенко, Ю. О. Кучерявенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2014. - № 1. - С. 145-153.
19. Добрынин А. И. Экономическая теория: учебное пособие / А.И. Добрынин, Л.С. Тарасевич. – СПб.: Питер, 2009. – 612 с.
20. Жадько К. С. Теоретико-методичні підходи до формування прибутку підприємства і шляхів його збільшення / К. С. Жадько, В. С. Котенко // «Молодий вчений». – 2016. - № 10 (37). – С.373-376.
21. Кравченко О.О. Оптимізація розподілу та використання прибутку підприємств / О.О. Кравченко, Д.А. Стецько // Збірник наукових праць ДЕТУТ. - 2015. – Вип. 7. – С. 253–260.
22. Кривицька О.Р. Планування прибутку підприємств під час визначення стратегії його розвитку / О.Р. Кривицька // Фінанси України. - 2015. - № 3. - С. 138-147.
23. Кривицька О.Р. Формування прибутку підприємств в умовах ринкової економіки / О. Р. Кривицька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. – 2009. - Вип. 11. - С. 281-288.

- 24.Маркс К. Заработная плата, цена и прибыль. Наемный труд и капитал / К. Маркс. – М.: Политиздат, 1990. - 110 с.
- 25.Маркс К. Теории прибавочной стоимости / К. Маркс. – М.: Госполитиздат, 1957. – Т. 4. - 487 с.
- 26.Матюшенко І.Ю. Фінансовий менеджмент / І.Ю. Матюшенко. - К.: ЦНП, 2009. - 320 с.
- 27.Михайлова Н.В. Дискусійні підходи до розподілу прибутку підприємств / Н.В. Михайлова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. - 2014. - № 2(64). – С. 59-63.
- 28.Мочерний С.В. Економічна енциклопедія: У трьох томах. – Т. 3 / С.В. Мочерний. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2012. – 952 с.
- 29.Найт Ф.Х. Риск, неопределенность и прибыль / Ф. Х. Найт. – М.: Дело, 2013. – 352 с.
- 30.Науменко В.І. Словник термінів ринкової економіки / В.І. Науменко. - К.: Глобус, 2006. – 288 с.
- 31.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // Офіційний вісник України. - 2013. - № 19. - С.97-105.
- 32.Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. - М.: «А ТЕМП», 2009. - 1062 с.
- 33.Олійник І.О. Методичні підходи до визначення беззбиткового обсягу виробництва сільськогосподарської продукції / І.О. Олійник // Економіка АПК. - 2008. - № 2. - С. 61-64.
- 34.Онисько С.М. Фінанси підприємств: підручник / С.М. Онисько, П.М. Марич. – Львів: «Магнолія Плюс», 2016. – 367 с.
- 35.Панченко І.А. Класифікація прибутку для цілей бухгалтерського обліку, аналізу та контролю: критичний аналіз існуючих підходів / І.А. Панченко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1 (22). – С. 224-236.
- 36.Патарідзе–Вишинська М. В. Прибуток підприємств: види, роль та функції

- / М. В. Патарідзе–Вишинська // Економіка. Управління. Інновації. - 2010. - № 1. – С.41-47.
37. Пірс Д.В. Словник сучасної економіки Макміллана / Д.В. Пірс. – К.: АртЕк, 2010. – 627 с.
38. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13-17. - Ст.11.
39. Подерьогін А. М. Фінанси підприємств: підруч. / А. М. Подерьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк. - К.: КНЕУ, 2006. - 552 с.
40. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. / С.Ф. Покропивний. - К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.
41. Поліщук І.Р. Класифікація прибутку та напрями його розподілу для цілей бухгалтерського обліку: стратегічний аспект / І.Р. Поліщук, М.Л. Колеснікова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2014. – № 1 (28). – С. 238-252.
42. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения / Д. Рикардо. – М.: ЭКСМО, 2009. - 954 с.
43. Скрипник М. І. Соціально-економічна сутність категорії "прибуток підприємства" / М. І. Скрипник, Н. С. Кострубіцька // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. - 2013. - Вип. 25. - С. 287-296.
44. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народа / А. Смит. - М.: Эксмо, 2016. - 1056 с.
45. Трофимов Г. А. Словарь финансово-экономических терминов и определений: учеб.-метод. пособ. / Г. А. Трофимов. - СПб.: Знание, 2008. - 122 с.
46. Фаминский И.П. Внешнеэкономический толковый словарь / Под ред. И.П. Фаминского. – М.: ИНФРА – М, 2010. – 512 с.
47. Филипенко О. М. Сучасні підходи до дефініції поняття "прибуток" та його класифікація / О. М. Филипенко, К. А. Заїка // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип.1. - С. 295-

301.

- 48.Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навчальний посібник / О.С. Філімоненков. – К.: Кондор, 2007. – 400 с.
- 49.Хикс Дж. Стоимость и капитал / Дж. Хикс. - М.: Прогресс, 2003. - 488 с.
- 50.Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навчальний посібник / Л.І. Шваб. – К.: Каравела, 2013. – 568 с.
- 51.Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2006. – 439 с.
- 52.Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / І. О. Школьник, В. М. Кремень, С. М. Козьменко. – Суми, 2014. – 427 с.
- 53.Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер. - М.: Директмедиа Паблшинг, 2008. - 401 с.